

وحشت و حیرت

مهد دموکراسی در سرایشی انحطاط

حمله به کنگره: ناهنجاری موقت یا شکست هیمنه رابطه آمریکا با جهان؟

بایدن است که می‌گوید: «ما بهتر از آن هستیم» تا دوستان دموکراتیک یا دشمنان دیکتاتور را متقاعد می‌کند که حمله به قلب دموکراسی آمریکا توسط طرفداران متعصب ترامپ، فقط یک ناهنجاری موقت بود.

در سراسر جهان، شوک حمله روز چهارشنبه به ساختمان کنگره آمریکا، سؤالی را که چهار سال تمام مثل آتش زیر خاکستر بود، میان موافقان و مخالفان دشمنان آمریکا شعله‌ور کرد. ایما ریورولا در آل پریدیکودی کاتالونیا - که یک روزنامه اسپانیایی در بارسلونا است - به طرزی اندوهناک و گویا نوشت: «او بازم شک و تردید؛ آیا این رویداد، آخرین دُمل چرکین بود؟ یا عفونت سرایت پیدا کرده و حالا تهدیدی برای آلوده کردن کل سیستم است؟» آیا دونالد ترامپ، فقط یک انحراف جزئی داشت یا این ماجرا، شروع شوم انحطاط قطب دموکراسی جهان است؟ این

دهان به دهان می‌چرخد و در سال‌های اخیر در میان جنبش‌های پوپولیست گیر افتاده است و همچنین، از سوی دیگر، طیف جغرافیای سیاسی، رژیم‌های مستبد و خشک، از مشاهده اغتشاش در کشوری ابرقدرت که به قلدری و تحریم آن‌ها به دلیل تضعیف دموکراسی و حقوق بشر عادت داشت، به وجد آمده‌اند. این هیئت ادعا می‌کند که اثر این شوک، به تدریج فروکش خواهد شد و تحلیف یک رئیس‌جمهور بیشتر با درک جهان دموکراتیک از بلندپایه‌ترین مقام آمریکایی، نمایشی قوی از تاب‌آوری دموکراسی آمریکا خواهد بود و جو بایدن، رئیس‌جمهور منتخب، وعده اقدام سریع برای جبران بدترین خسارت‌های وارده به خارج توسط ترامپ را داده است. اعتقاد این هیئت بر این است که در هر حال، عمق و شدت واکنش‌های جهانی نشان می‌دهد که اعتبار و هیمنه رابطه آمریکا با جهان، شکسته شده است. این مسئله، چیزی فراتر از شعار

هیئت تحریریه^۱ در این مطلب با عنوان «وحشت و حیرت: جهان نسبت به تجمع طرفداران ترامپ که قلب دموکراسی آمریکا را غارت کردند، چگونه واکنش نشان داد»^۲ - که در هشتم ژوئن ۲۰۲۱ در مجله نیویورک تایمز^۳ منتشر شده است - ادعا می‌کنند که ایالات متحده از زمان دو جنگ جهانی، در نظر دوستان و دشمنان، با تمام فراز و نشیب‌هایی که پشت سر گذاشته، نماد دموکراسی و آزادی در جهان بوده است. با حمله به کنگره، این سؤال ایجاد شد که آیا دونالد ترامپ، فقط یک انحراف جزئی داشت یا این ماجرا، شروع شوم انحطاط قطب دموکراسی جهان است؟ هیئت تحریریه در توضیح این مطلب، چنین می‌گویند که این سؤال، همان بحثی است که در سیستم‌های دموکراتیکی،

1. The Editorial Board
2. Awe and Shock: How the world reacted to the Trumpist mob that sacked the heart of American democracy
3. The New York Times

سؤالی است که در سیستم‌های دموکراتیکی دهان به دهان می‌چرخد که در سال‌های اخیر در میان جنبش‌های پوپولیست، گیرافتاده است؛ جنبش‌های پوپولیستی که از ترکیب ناسیونالیسم راست‌گرای افراطی و اعتراضات طبقه کارگر بعد از رئیس‌جمهور ترامپ تغذیه می‌شدند. آستریا کلینز زینتونگ نوشت: «آن شب در یادها خواهد ماند، همان شبی که حتی قدیمی‌ترین و ماندگارترین دموکراسی موجود، بی‌تردید خود را در لبه پرتگاه می‌دید». حالا که این اتفاق در واشنگتن، یعنی مهد نهادهای دموکراتیک رخ داده است، پس دیگر هیچ جامعه‌ای در امان نیست.

در سوی دیگر، طیف جغرافیای سیاسی، رژیم‌های مستبد و خشک، از دیدن اغتشاش در کشوری ابرقدرت که به قدری و تحریم آن‌ها به خاطر تضعیف دموکراسی و حقوق بشر عادت داشت، به وجد آمده‌اند. حسن روحانی رئیس‌جمهور ایران گفت: «آنچه در واشنگتن دیدیم، نشان داد که دموکراسی غربی تا چه حد فشل و سست است». وزارت خارجه چین بیان کرد: «همین مقامات آمریکایی که امروز تجمع در واشنگتن را محکوم می‌کنند، تظاهرات کنندگانی را که به قوه مقننه هنگ‌کنگ یورش برده بودند، «قهرمان» خطاب می‌کردند. این تناقض را باید بازتاب گسترده‌ای داد». حرف‌های مشابهی نیز از مسکو

که مغالطه‌های «پس چه ایسم» راز اتحاد جماهیر شوروی به ارث برده است، شنیده شد. البته این رژیم‌ها، باید خوب بر روی این موضوع فکر کنند که ترامپ، خارج از دفتر رأی داده است، درحالی‌که مریدهای وفادار او طبق سنت دیرینه عوام‌فریبان بی‌آبرو، از راه سوراخ و سنبه فرار می‌کردند. با این حال، خوشحالی مخالفان آن‌ها بر صدمات بزرگ روز چهارشنبه به ادعای غرورآمیز آمریکا مبنی بر این‌که رهبر جهان آزاد است، پرننگ‌تر می‌شود و به امید و حمایت از صدای مردمی که برای دموکراسی می‌جنگند، تأکید می‌کند. ایالات متحده از زمان دو جنگ جهانی، در نظر دوستان و دشمنان، با تمام فراز و نشیب‌هایی که پشت سر گذاشته، نماد دموکراسی و آزادی در جهان بوده است. هنگامی‌که آمریکا مورد انتقاد و حتی دشنام قرار گرفت چه در جنگ ویتنام، چه در رقابت تسلیحاتی جنگ سرد یا رسوایی واترگیت بازهم فراتر از این خطاها ایستاد و بر اساس استانداردهایش، به مسیر خود ادامه داد و آمریکایی‌ها همیشه به متحدان خود اطمینان خاطر می‌دادند که «ما بهتر از این هستیم» و این، عبارتی است که این روزها اغلب در میان مخالفان ترامپ، به گوش می‌رسد. اتحادیه شوروی و سایر حکومت‌های مستبد با تظاهر به اجرای انتخابات دموکراتیک و

ایجاد قانون اساسی من‌درآوردی پرطمطراقی که هرگز قصد اجرای آن را نداشتند، در اصل به این الگوی آمریکایی، ادای احترام کرده‌اند. حتی قبل از اینکه ترامپ به قدرت برسد و حمله خود را به خط‌مشی‌های دموکراتیک و رسانه‌ها آغاز کند، از آنجایی‌که او مرتباً برای متفقین، هیئت حاکمه و پیمان‌های شکسته شده، شاخ‌وشانه می‌کشید و به قاعده و احکام سیاسی به دور از نیرنگ و دروغ، تئوری‌های توطئه آمیز، نژادپرستی و نارضایتی‌هایی تفاوت بود، اطمینان‌طلبی‌ها ضعیف شده بود. نخست‌وزیر مستبد مجارستان، ویکتور اربان، با افتخار دموکراسی لیبرال را به حمایت جنجال‌آمیز از ترامپ محکوم کرد. با این حال، حتی با گذشت چهار سال تمام از این‌ها، تصاویر آن ارادل شبه‌نظامی یا آن معترضانی که قیافه دلکچ را برای خود درست کرده بودند و به کنگره یورش بردند، شوکی عظیم به جهانیان وارد کرد. قرار نبود که در اینجا، چنین اتفاقی بیفتد. عبارت «وضعیت ایالات متحده به سطح کشورهای آمریکای لاتین کاهش یافته است»، به نوعی حکم خود تخریبی روزنامه انگلویی برزیل را نشان می‌دهد.

به‌طور دقیق، در میان مدت، حمله به ساختمان کنگره آمریکا، موجب تاریک‌ترین خاطرات و ترس از دموکراسی‌های جهان شد. در میان متفقین، آلمان به‌طور ویژه‌ای، متوجه

